

Тема: Друга світова війна в європейській поезії. К. І. Галчинський. Відображення антигуманної сутності війни у вірші «Пісня про солдатів з Вестерплатте»

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання змісту «Пісні про солдатів з Вестерплатте»; уміння переказувати зміст у цілому, акцентуючи увагу на окремих важливих деталях тексту, коментувати його підтекст; уміння характеризувати роль, виражальні можливості та вплив на слухача / читача важливих деталей, зокрема художніх, почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту; окреслювати тематику і проблематику прочитаної поезії, характеризувати взаємозв'язки між елементами змісту художнього тексту / медіатексту (тема, мікротеми, ідея, образи); логічно та послідовно презентувати власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади з власного або суспільно-історичного досвіду;

ключових: формування умінь створювати власний або колективний текст / медіапродукт на основі прочитаного твору, створювати власний коментар про твір мистецтва.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація до уроку.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Вступне слово вчителя. Чи потрібно вивчати історію? Чи потрібно читати історичні романи, оповідання, поезію про те, що давно вже пройшло? Минули ті часи, зникли в далечині ті люди. Навіщо вони нам?! І чи вчать людей помилки минулого? Безумовно, у вас є відповіді на всі ці запитання. Висловити їх ви зможете під час уроку.

Хвилинка творчості. Асоціативний ланцюжок «Що я знаю про Другу світову війну?»

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Слово вчителя. Мотиваційна бесіда за матеріалом підручника на с. 82.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Творче завдання «Зустріч із поетом». Учні опрацьовують матеріал підручника про поета на с. 82–84 та складають уявне інтерв'ю з митцем, працюючи в парах.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Робота з художнім текстом.

Виразне читання / прослуховування художнього читання вірша «Пісня про солдатів з Вестерплатте». Обговорення прочитаного / почутого.

- Яке враження у вас викликав цей вірш?
- Які почуття він викликає? Який настрій вірша?
- Хто ліричний герой поезії? Від чийого імені він веде розповідь?

– Якими у вірші змальовані захисники Гданська? Чи можна назвати солдатів з Вестерплатте лицарями?

– Коли вони можуть повернутися?

– Який художній прийом покладено в основу образної системи вірша? (Антитеза)

– Через які образи-символи поет протиставляє війну і мир?

– Поясніть значення кольорів у вірші.

– Що означає рефрен вірша?

Теорія літератури. Рефрен – повторення якогось рядка або низки рядків у кінці строфи.

– Чому розмір рефрену відрізняється від загального віршованого розміру?

– Чому, на вашу думку, автор назвав свій вірш «піснею»?

– Визначте тему та ідею вірша.

Аналіз поезії. К. І. Галчинський написав вірш «Пісня про солдатів з Вестерплатте» в 1939 р. під час перебування в таборі для полонених польських офіцерів у Старобільську. Пісня розповідає про сім днів оборони Вестерплатте. Поет хотів відзначити цей епізод польської історії, бо сприймав його як символ мужності й нескореності Польщі, прагнучи назавжди зберегти пам'ять про оборонців Вестерплатте. Вони зазнали поразки, але проявили риси, важливі для кожного захисника Вітчизни: були хоробрі, готові віддати життя за рідну країну. Історична правда тут поєднана з поетичним перебільшенням (солдати в небо йшли рядами, незважаючи на рани, щасливі, співаючи пісні). Історичний факт став відправною точкою поетичної легенди. Необізнаний з історією читач може подумати, що загинули всі оборонці Вестерплатте. Чому поетична легенда не збігається з історією? Ми вже спостерігали подібне, коли читали «Баладу про вересовий трунок». Поет таким чином підкреслює духовну перемогу: солдати відбивали атаки до зубів озброєного агресора усемеро довше, ніж припускали німці.

За формою оповіді це «пісня солдата». Вірш має дві частини. Перша – це опис битви та героїчної загибелі солдатів, передана очевидцем подій. Друга частина – звернення від імені загиблих героїв до людей, де виникає збірний образ усіх, хто загинув, обороняючи Батьківщину. Вірш складається із 6 строф. Поезія має змінний ритм, унаслідок чого виникає звуконаслідування, чути звуки солдатських кроків, звуки бою. Особлива роль рефрену, який підкреслює трагізм долі загиблих героїв. В основі будови вірша контрастність, антитеза, що підкреслює емоційний тон вірша. Ми повинні весь час пам'ятати, що його культурним адресатом є поляк, для якого оборона Вестерплатте є подією, якій надається особливе значення, подібне подвигу трьохсот спартанців у греків, подвигу героїв Крут чи захисників Донецького аеропорту, Авдіївки, Бахмуту, інших міст для українців.

Міжмистецькі зв'язки. «Пісня про солдатів з Вестерплатте» дійсно стала піснею. Існує кілька її музичних версій. Виконання Анни Герман класичне, у стилі музичної балади. Гурти Forteca і RODŁO представили рок-версії пісні.

Прослуховування Pieśń o żołnierzach z Westerplatte – Forteca за покликанням: https://drive.google.com/file/d/135YSjOqVJxBQrkwU3FHdEvhPAPgACnXu/view?usp=drive_link

Або:

Прослуховування Pieśń o żołnierzach z Westerplatte – RODŁO за покликанням:
https://drive.google.com/file/d/1Y2DK4S-bjvxwwkXJAsgcgDvVRtvUDPBN/view?usp=drive_link

Зіставлення з піснею «Фортеця Бахмут» гурту «Антитіла» за покликанням:
https://drive.google.com/file/d/11CX7-AqSZDqPp8_glBCGx6AsgK7JhapJ/view?usp=drive_link

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Заповнення узагальнювальної таблиці.

Образи	Символи	Кольори	Ідеї
солдати, морський батальйон, Гданськ, ті, чий слух сяга зірок	небо, літо, зима, осяйні поляни, райські кущі, верес, сніг	сяйво, небесний, колір вересу, білий	патріотизм, мужність, самопожертва

Виконання інтерактивної вправи. Символи «Пісні про солдатів з Вестерплатте»:
<https://learningapps.org/display?v=pq6uwwoj524>

VI. Підбиття підсумків

Мікрофон. У чому полягає героїзм солдатів з Вестерплатте? Чим цей вірш співзвучний сьогоденню?

Працюємо вдома

1. Прочитайте вірш, знайдіть у ньому засоби художньої виразності (епітети, порівняння, метафори).
2. Підготуйте виразне читання поезії.